

ASPO 2012

13 en 14 december
Stadion Galgenwaard

Universiteit Utrecht

Programma

Donderdag 13 december

- v.a. 9.30** **Inschrijving & koffie en thee**
Lelieveldzaal (2^e etage)
- 10.30** **Opening**
Van Hanegemzaal (3^e etage)
- 11.00** **Lezing Kees Schuyt**
Van Hanegemzaal
- 12.00** **Lunch**
Lelieveldzaal
- 13.00** **Jaarvergadering**
Van Hanegemzaal
- 14.30** **Parallelsessies A**
Subzalen
- 16.00** **Koffie en thee**
Lelieveldzaal
- 16.30** **Parallelsessies B**
Subzalen
- 17.40** **Borrel**
- 18:30 Lelieveldzaal
- v.a. 19:00** **Diner**
Grand Café Lebowski, Domplein

Programma

Vrijdag 14 december

9.30	Koffie en thee
Lelieveldzaal
10.00	Parallelsessies C
Subzalen
11.30	Koffie en thee
Lelieveldzaal
12.00	Lezing Nathan DeWall
Van Hanegemzaal
13.00	Lunch
Lelieveldzaal
14.00	Parallelsessies D
Subzalen
15.10	Koffie en thee
Lelieveldzaal
15.40	Lezingen door prijswinnaars
Van Hanegemzaal
17.15
- 18:00	Borrel
Lelieveldzaal

Plenaire lezing

Kees Schuyt, KNAW

donderdag 13 december, 11:00, Van Hanegemzaal

Wetenschappelijke integriteit, verbeterd data-management en wat te leren valt van gevallen van wetenschapsfraude

Er wordt in de huidige discussie te vlug uitsluitend gekeken naar wetenschapsfraudegevallen, zonder dat eerst de positieve betekenis van wetenschappelijke integriteit wordt verkend. In deze inleiding is de volgorde: integriteit, verbeteringen in het omgaan met onderzoekgegevens en tenslotte wetenschapsfraude.

1. Uitgaande van de eenvoudige, maar heldere omschrijving van C.S. Lewis van "integriteit", namelijk "doing the right thing when nobody is watching you" wordt eerst stilgestaan bij kenmerken van integriteit in het algemeen en wetenschappelijke integriteit in het bijzonder. De invulling van integriteit is afhankelijk van maatschappelijke context en specifieke maatschappelijke posities. Problemen van integriteit zijn goed te illustreren aan de hand van twee bekende sociaal-psychologische theorieën: cognitieve dissonantie en Milgrams theorie van geleidelijke normoverschrijding.

2. De omgang met onderzoeksgegevens kan worden verbeterd, afhankelijk van de stand van zaken en de aard van de gegevens binnen diverse wetenschapsgebieden. Grotere alertheid en meer "peer pressure" is nodig in de primaire fase van de onderzoekscyclus (vanaf het begin van data-verzameling tot aan de fase van peer review) én in de fase van de archivering van de gegevens. Betere controle en verantwoording van het omgaan

met onderzoekgegevens is nodig en mogelijk, onder andere door elektronische beschikbaar stelling en verantwoording van onderzoekgegevens (bijvoorbeeld in een “mapje” als bijlage bij artikelen). De wetenschappelijke gemeenschappen zijn voor deze alertheid evenzeer verantwoordelijk als individuele onderzoek(st)ers, onderzoeksgroepen en wetenschappelijke gezagsdragers.

3. Verbeterd data-management en verantwoording is een noodzakelijke, maar geen voldoende voorwaarde voor het tegengaan van wetenschapsfraude.

Niemand kent de prevalentie van onderzoeksfraude; schattingen zijn willekeurig en lopen zeer uiteen, afhankelijk van definities van fraude. Is onderzoek naar prevalentie wenselijk? Welke methode dient hierbij gevolgd te worden? Wat men kan leren van de bestudering en analyse van fraudegevallen in heden én verleden is o.a. het volgende: modern wetenschappelijke onderzoek is bij voorkeur teamwork, het controlesysteem in de wetenschap is niet waterdicht (bijvoorbeeld peer review en wetenschappelijk forum), er wordt te weinig gelezen en te veel nadruk gelegd op eigen publicatierecord, er is geen (bewezen) causale relatie tussen publicatiedruk en fraude, publicatiedrift komt uit de wetenschappelijke gemeenschap zelf; en tenslotte: de recente fraudegevallen kunnen als een belangrijke wake up call gezien worden om te reflecteren op (scheef)gegroeide onderzoekspraktijken in diverse wetenschapsgebieden.

Plenaire lezing

Nathan DeWall, *University of Kentucky*

vrijdag 14 december, 12:00, Van Hanegemzaal

The pain of rejection: The sweet and bitter of relationships

Most people crave social acceptance. Like a sweet snack, social acceptance is pleasant, rewarding, and, in moderate amounts, associated with good health. Social rejection, in contrast, thwarts the fundamental need for positive and lasting relationships, which strikes at the core of well-being. The current talk presents a program of research on the power of social rejection in shaping cognition, emotion, and behavior. The first section demonstrates how social rejection influences a variety of responses, from self-regulation to aggression. The second section discusses how responses to social rejection share common overlap with physical pain processes. The final section illustrates how people cope with social rejection.

Parallelsessies A1: Eten & seks

donderdag 13 december, 14:30 – 16:00, Domzaal

voorzitter: Harm Veling

Het hoofd koel houden: Hogere temperaturen verminderen zelfcontrole

Chantal den Daas¹, Michael Häfner¹, & John de Wit²

¹UU, ²U. of New South Wales

Mensen geven "in the heat of the moment" toe aan verleidingen, dit gezegde suggereert dat er een verband is tussen hoge temperaturen en verminderde zelfcontrole. In drie onderzoeken werd dit verband bevestigd, er werd gevonden dat mensen onder hogere temperaturen meer toegaven aan verleiding dan onder lage temperaturen.

Het effect van containergrootte en portiegrootte op eetgedrag

David Marchiori¹, Olivier Corneille², & Olivier Klein³

¹UvT, ²Catholic U. Louvain, ³Free U. of Brussels

Dit onderzoek toont aan dat grote verpakkingen van voedsel in een typische snacksituatie inname verhogen, in vergelijking met kleinere verpakkingen. Dit effect is onafhankelijk van de portiegrootte. Het suggereert een nieuwe onderbouwing voor het aanbevelen van kleinere verpakkingen in de voedingsindustrie en in dieet-programma's.

Minder is meer: Het effect van meerdere implementatie intenties op het doorbreken van ongezonde snackgewoontes

Aukje Verhoeven¹, Marieke Adriaanse¹, Denise de Ridder¹, Emely de Vet¹, & Bob Fennis²

¹UU, ²RUG

In dit onderzoek is het effect van meerdere implementatie-intenties op ongezond snackgedrag getest in een labstudie en een gedragstudie. De resultaten laten zien dat meerdere plannen maken leidt tot zwakkere cognitieve associaties en tot lagere vermindering van snackconsumptie. De bevindingen suggereren dat formuleren van meerdere implementatie-intenties ineffectief is voor gedragsverandering.

Simulaties van eten en hun effect op motivatie

Esther Papies¹, Lawrence Barsalou², Felipe Vivolo¹, & Henk Aarts¹

¹UU, ²Emory U.

Drie experimenten laten zien dat het kauwen van mint-kauwgom ervoor zorgt dat deelnemers smaak- en textuureigenschappen van lekker, ongezond eten minder goed kunnen verwerken, dat zij dit eten minder aantrekkelijk vinden, en er minder van kopen. Dit zou kunnen betekenen dat belichaamde simulaties een rol spelen in de motivatie voor eten.

Parallelsessies A2: Prosociaal, of niet

donderdag 13 december, 14:30 – 16:00, Veloxzaal

voorzitter: Marcel Zeelenberg

Beschuldigen of helpen: Over het spontaan vermijden en gemotiveerd toenaderen van onschuldige slachtoffers

Michèlle Bal¹ & Kees van den Bos¹

¹UU

In drie studies onderzoeken wij waarom mensen onschuldige slachtoffers vaak negatief beoordelen. We laten zien dat a) mensen slachtoffers willen vermijden; b) een vermijdingsmotivatie negatieve reacties in de hand werkt en hulpreacties onderdrukt; en c) een toenaderingsmotivatie juist leidt tot minder negatieve reacties en meer helpen.

Te veel van het goede: De invloed van het aantal zelf gegenereerde argumenten op hulpgedrag

Renate Gloudemans¹, Daniël van Someren¹, Barbara Müller¹, & Matthijs van Leeuwen¹

¹RU

Het huidige onderzoek laat zien dat mensen hulpvaardiger worden wanneer ze zelf twee ipv tien argumenten bedenken waarom helpen goed is. Echter, wanneer men argumenten te lezen aandraagt leiden tien argumenten tot meer hulpvaardigheid dan twee argumenten. De voorwaarden voor het succesvol toepassen van zelf-overtuiging als beïnvloedingstechniek worden besproken.

Onrecht rechtzetten: Wanneer boosheid leidt tot sociaal gedrag

Janne van Doorn¹, Marcel Zeelenberg¹, & Seger Breugelmans¹

¹UvT

Boosheid wordt beschouwd als antagonistische emotie, maar klopt deze veronderstelling wel? In twee studies tonen we aan dat boosheid kan leiden tot sociaal gedrag als men daarmee een bepaalde negatieve situatie recht kan zetten.

Ik beloon je met meer dan alleen mijn trots: Altruïstisch belonen en de rol van trots in twee types sociale dilemma's

Welmer Molenmaker¹, Erik de Kwaadsteniet¹, & Eric van Dijk¹

¹UL

In deze studie hebben wij de bereidheid om altruïstisch te belonen onderzocht in twee types sociale dilemma's. Het blijkt dat mensen meer altruïstisch belonen in een publiek goed dilemma dan in een brondilemma omdat ze meer trots ervaren ten aanzien van de betreffende persoon.

Parallelsessies A3: Stereotypen & vooroordelen

donderdag 13 december, 14:30 – 16:00, Elinkwijkzaal
voorzitter: Daniël Wigboldus

Duistere vooroordelen: Hoe een donkere omgeving negatieve associaties met marokkanen kan versterken

Annemarie Wennekers¹, Rob Holland², Daniël Wigboldus², & Ad van Knippenberg²

¹UvA, ²RU

In dit onderzoek bestudeerden we het effect van een donkere omgeving op de negatieve associaties van mensen ten opzichte van een etnische groep die over het algemeen angst oproept. De studies geven meer inzicht in de rol van de omgeving bij de uiting van vooroordelen.

Willen, denken, doen: Een ERP-onderzoek naar de invloed van morele motieven op sociale categorisatie tijdens een impliciete associatietest

Félice van Nunspeet¹, Belle Derks¹, Naomi Ellemers¹, & Sander Nieuwenhuis¹

¹UL

Mensen die gewezen zijn op hun moraliteit onderdrukken hun negatieve bias t.a.v. Islamitische vrouwen. Uit de huidige EEG studies blijkt echter dat dit geassocieerd is met een versterkte, en niet met een verminderde, sociale categorisatie tussen vrouwen met en zonder hoofddoek.

Charmante mannen en stoere vrouwen: Stereotype-inconsistent gedragingen worden minder negatief beoordeeld dan stereotypeconsistente gedragingen

Maartje Meijs¹, Joris Lammers¹, & Kate Ratliff²

¹UvT, ²U. of Florida

Twee studies laten zien dat stereotype-inconsistent gedrag niet altijd als meer negatief wordt beschouwd dan stereotypeconsistent gedrag. Wanneer een poging tot beïnvloeding inconsistent is met genderrollen, wordt deze als creatief en slim ervaren en daardoor als minder onacceptabel gezien. Stereotype-inconsistentie kan dus de beoordeling van een target ook positief beïnvloeden.

Het cheerleadereffect: Een groep dames is aantrekkelijker dan het gemiddelde van de dames in de groep

Yvette van Osch¹, Irene Blanken¹, Maartje Meijs¹, & Job van Wolfren¹

¹UvT

Het cheerleader effect wordt ervaren als een groep vrouwen aanvankelijk aantrekkelijker lijkt, maar als de leden van de groep individueel minder aantrekkelijk blijken; de beoordeling van de groep als geheel is positiever dan de gemiddelde beoordeling van alle individuen. Vier studies toetsen het bestaan van dit effect en haar oorzaken.

Parallelsessies A4: Sociale Beïnvloeding

donderdag 13 december, 14:30 – 16:00, Doszaal

voorzitter: Tom Postmes

Gezonde en ongezonde sociale normen en voedingskeuze: Bevindingen uit een veldexperiment

Saar Mollen¹, Rajiv Rimal², Robert Rutter³, & Gerjo Kok³

¹UvA, ²Johns Hopkins U., ³Maastricht U.

Een veldstudie werd uitgevoerd onder studenten naar de effecten van ongezonde descriptieve, zowel als gezonde injunctieve en descriptieve, normboodschappen, op voedingskeuze (i.e. hamburgers, salades) in een universiteitsrestaurant. Degenen die een gezonde normboodschap (i.e., injunctief, descriptief) hadden gezien maakten vaker een gezonde keuze dan degenen die een ongezonde normboodschap hadden gezien.

Sociale interdependentie leidt tot links denken

Jojanneke van der Toorn¹, Jaime Napier², & John Dovidio²

¹UL, ²Yale U.

Het huidige onderzoek testte de relaties tussen sociale interdependentie, politieke oriëntatie, en beleidssteun; In twee studies vonden we zowel correlatieel (Studie 1) als experimenteel (Studie 2) bewijs voor de hypothese dat een verhoogde nadruk op sociale interdependentie leidt tot grotere steun voor mensenrechtenbeleid en dat links denken dit effect medieert.

Waarom zou ik vrijgevig zijn? Het effect van zelfovertuiging op het geven van fooi

Iris van Ooijen¹, Stefan Bernritter², Matthijs van Leeuwen¹, & Barbara Müller¹

¹RU, ²UvA

Het huidige veldonderzoek vergeleek de effectiviteit van zelfovertuiging, commitment en argumentatie. Participanten die zelf argumenten verzonnen vóór het geven van fooi, gaven meer fooi dan participanten die argumenten kregen aangedragen en participanten in de controlegroep, maar niet meer dan participanten die expliciet instemden met aangedragen argumenten.

Risicoperceptie en risicoacceptatie van Nederlanders betreffende wolven en wilde zwijnen

Britt Stikvoort¹, Marijn Poortvliet¹, & Birgit Elands¹

¹Wageningen U.

Nederlanders worden binnenkort geconfronteerd met terugkerende wolven. Daarom, alsmede door problematiek rondom wilde zwijnen, is een studie uitgevoerd naar invloedsfactoren op risicoperceptie en acceptatie van Nederlanders betreffende beide diersoorten. Waardering en impact van ervaringen heeft invloed, terwijl nabijheid nauwelijks invloed heeft op risicoperceptie/acceptatie.

Parallelsessies B1: Motivatie & prestatie

donderdag 13 december, 16:30 – 17:40, Domzaal

voorzitter: Rob Holland

Presteren en falen op de tennisbaan

Erik Bijleveld¹ & Rutger Meijer¹

¹UU

Sommige mensen halen het beste uit zichzelf als ze onder druk staan, andere niet. In een steekproef van tennissers onderzochten we of prestatie tijdens beslissende wedstrijdmomenten voorspeld kan worden met cognitieve taken. Een grotere werkgeheugencapaciteit voorspelde betere prestatie onder druk. Het dopaminesysteem kan echter roet in het eten gooien.

Hoe voorwerpen doelen kunnen worden

Hans Marien¹, Henk Aarts¹, & Ruud Custers^{1,2}

¹UU, ²U. College London

In dit onderzoek manipuleerden we of voorwerpen gerepresenteerd werden als een uitkomst van gedrag. In twee experimenten vonden we dat positief geconditioneerde voorwerpen vaker gewild werden en meer tot doelgerichte actie leidden dan neutrale voorwerpen, maar dit effect was enkel significant bij voorwerpen die als uitkomst van gedrag gerepresenteerd werden.

Gewoon aan de taak blijven denken: Foutenbenadering beïnvloedt taakprestatie middels taakgerichte gedachtes

Nicoletta Dimitrova¹, Cathy van Dyck¹, Edwin van Hooft², & Peter Groenewegen¹

¹VU, ²UvA

Taakgerichte gedachtes mediëren het effect van foutenbenadering op prestatie, waarbij foutenmanagement (een benadering die gericht is op het positief herinterpreteren van fouten) tot meer taakgerichte gedachtes leidde, wat vervolgens in een betere prestatie resulteerde, dan foutenpreventie (een benadering die gericht is op het voorkomen van fouten).

Parallelsessies B2: Vergeving, of niet

donderdag 13 december, 16:30 – 17:40, Veloxzaal

voorzitter: Johan Karremans

Bovennatuurlijke macht en vergevingsgezindheid

Wieteke Nieuwboer¹, Hein van Schie¹, & Daniël Wigboldus¹

¹RU

Conform de theorie dat religie als compensatoire controle mechanisme kan fungeren, laat dit onderzoek zien dat wanneer men weinig controle ervaart en een religie prime krijgt aangeboden, men in dader-slachtoffer situaties meer verantwoordelijkheid toeschrijft aan een hogere macht. Een gevolg van deze bovennatuurlijke attributie is dat daders makkelijker worden vergeven.

Vergeven is een kwestie van willen en kunnen: De interactie tussen betrokkenheid en executieve controle

Reine van der Wal¹, Johan Karremans¹, & Antonius Cillessen¹

¹RU

Wij hebben onderzocht hoe betrokkenheid (*willen* vergeven) en executieve controle (*kunnen* vergeven) interacteren om vergeving te bevorderen. De resultaten van drie studies tonen aan dat men zowel betrokken moet zijn als executieve controle moet hebben om daadwerkelijke vergeving te laten zien. Vergeving is dus een kwestie van willen *en* kunnen.

Niet zo moeilijk als je denkt: Voorspellingsfouten in het aanbieden van een verontschuldiging

Joost Leunissen¹, David De Cremer², Marius van Dijke¹, & Christopher Reinders-Folmer³

¹Rotterdam School of Management, ²China Europe International Business School, ³U. Gent

Ondanks de positieve relationele effecten die verontschuldigen teweeg brengen voor een dader zijn daders vaak niet bereid om deze aan te bieden. In dit onderzoek proberen we meer inzicht te krijgen in deze paradox door te laten zien dat daders voorspellingsfouten maken over de ervaren stress bij het aanbieden van een verontschuldiging.

Parallelsessies B3: Wraak & agressie

donderdag 13 december, 16:30 – 17:40, Elinkwijkzaal

voorzitter: Carsten de Dreu

De negatieve effecten van omstandersconflict en de bufferende rol van veerkracht

Kim van Erp¹, Sonja Rispens¹, Josette Gevers¹, & Evangelia Demerouti¹

¹TU Eindhoven

Tijdens een simulatietraining gaven ambulancemedewerkers aan slechter te presteren, meer negatieve en minder positieve gevoelens te ervaren naarmate ze meer omstandersconflict ervoeren. Deze effecten werden deels verklaard doordat hinderlijke omstanders de cognitieve capaciteit van deelnemers verminderden. Veerkrachtige ambulancemedewerkers werden echter minder belemmerd door omstandersconflict dan minder veerkrachtige deelnemers.

Agressie in context: Consistentie tussen agressie en slachtofferschap in de klas en een een-op-een-situatie

Tessa Lansu¹, Antonius Cillessen¹, & Marlene J. Sandstrom²

¹RU, ²Williams College Williamstown

Agressie en slachtofferschap zoals gerapporteerd door klasgenoten blijkt voorspellend voor agressie en slachtofferschap in een noise-blast spel. Type agressie in de klas dat voorspellend is voor agressie in het spel, en of slachtofferschap in de klas al dan niet wordt gecontinueerd in het spel is anders voor jongenskoppels dan meisjeskoppels.

De psychologie van wraak: Hoe wraak verschilt van ander negatief gedrag

Maartje Elshout¹, Rob Nelissen¹, & Ilja van Beest¹

¹UvT

Dit onderzoek identificeert wraak als een unieke vorm van negatieve reciprociteit, die zich zowel qua aanleiding als consequenties onderscheidt. Kenmerkend voor wraak zijn de gevoelens van vernedering, de tijdsduur tussen aanleiding en respons en de hardheid van de respons.

Parallelsessies B4: Oriëntatie & regulatie

donderdag 13 december, 16:30 – 17:40, Doszaal

voorzitter: Mark Rotteveel

Stilstaan bij gebeurtenissen maakt mensen ongelukkiger, maar ook blijer: Het effect van toestand oriëntatie op negatieve en positieve emoties in contrafeitelijke situaties

Marijke van Putten¹

¹UL

Wanneer regulatiestrategieën bestudeerd worden bij falende situaties wordt telkens gevonden dat een toestand oriëntatie negatieve consequenties heeft op dagelijkse beslissingen en zelfs op het algemeen welbevinden. Het huidige onderzoek vindt echter dat een toestand oriëntatie mensen ook dankbaarder maakt in succesvolle situaties.

De invloed van motivationele oriëntatie en toonhoogte op de gehoordrempel

Kai Qin Chan¹, Maikel Hengstler¹, Rob Holland¹, & Ad van Knippenberg¹

¹RU

Vermijdingsgeoriënteerde mensen reageren sneller op bedreigende signalen. Wij denken dat deze verhoogde gevoeligheid zelfs aanwezig is op het niveau van de gehoordrempel—de minimale fysieke input die nodig is voor een psychologische ervaring. In het auditieve domein, vonden we dat vermijdingsgeoriënteerde individuen lagere drempels hebben voor relatief negatieve, bedreigende stimuli.

Parallelsessies C1: Attitudes

vrijdag 14 december, 10:00 – 11:30, Domzaal

voorzitter: Sander Koole

Sets beïnvloeden preferenties

Ellen Evers¹, Yoel Inbar¹, & Marcel Zeelenberg¹

¹UvT

Veel producten worden gemaakt en verkocht in sets. Wij laten zien dat de samenstelling van de set grote invloed kan hebben op keuzegedrag. Dit heeft als gevolg dat voorkeuren niet stabiel zijn, en dat mensen soms inferieure producten verkiezen boven superieure producten.

Laat het model op de motorkap ons rode auto's of ferrari's leuker vinden? Generalisatie-effecten van evaluatief conditioneren hangen af van attentie

Anna van Nunen¹ & Ruud Custers^{1,2}

¹UU, ²U. College London

Dit onderzoek laat zien dat selectieve attentie een rol speelt bij generalisatie van effecten van evaluatief conditioneren naar andere stimuli: Als men tijdens evaluatief conditioneren de aandacht op een bepaald kenmerk van de geconditioneerde stimulus richt, generaliseert het conditioneringseffect naar andere stimuli die dit kenmerk delen met de geconditioneerde stimulus.

De invloed van waargenomen bronexpertise op het vormen van gesloten attitudes

Charlotte Koot¹, Emma ter Mors¹, Naomi Ellemers¹, & Dancker Daamen¹

¹UL

Twee experimenten tonen aan dat de waargenomen expertise van bepaalde informatiebronnen (feitelijke experts versus niet-experts) beïnvloed wordt door het communiceren van consensus versus non-consensus binnen de groep. In het geval van niet-experts heeft dit ook gevolgen voor de mate waarin mensen een afgesloten attitude vormen over het onderwerp (*cognitive closure*).

Puppy's, injectienaalden, en attitudevorming: Hoe verschillende stimuluscategorieën mentaal verwerkt worden

Roxanne van Giesen¹, Arnout Fischer¹, Heleen van Dijk¹, & Hans van Trijp¹

¹Wageningen U.

Met eye-tracking is aangetoond dat verschillende type stimuli (univalent, neutraal, ambivalent) om verschillende mentale verwerking vragen. Voor ambivalente stimuli is uitgebreidere mentale verwerking nodig voor affectieve attitudes, voor neutrale stimuli geldt dit voor cognitieve attitudes. De attitude component (affectief, cognitief) die meer verwerking vraagt is minder belangrijk voor de eind-attitude.

Parallelsessies C2: Het creatieve zelf

vrijdag 14 december, 10:00 – 11:30, Veloxzaal

voorzitter: Ap Dijksterhuis

Jij, mij en ikea: De rol van impliciet egotisme bij merkevaluaties

Jacob Wiebenga¹ & Bob Fennis¹

¹RUG

Dit werk toont aan dat consumenten merknamen positiever evalueren wanneer deze beginnen met een persoonlijk voornaamwoord (e.g., iTunes en MySpace), voornamelijk wanneer de consument zelfbevestiging nodig heeft. Daarnaast wordt aangetoond dat dit positieve effect kan veranderen in een vermijdingseffect wanneer rekening gehouden wordt met de valentie van het zelf.

Kleine mannen, grote gedachten: Mannen hebben positieve illusies over hun eigen lichaamslengte

Jill Knapen¹, Mark van Vugt¹, & Thomas Pollet¹

¹VU

Het hebben van een lange lichaamslengte kan evolutionaire voordelen opleveren voor mannen en daarom kan overschatting van de eigen lengte positief werken voor zelfwaardering. Uit analyse van de MIDUS dataset bleek dat mannen hun lengte meer overschatten dan vrouwen en dat kleine mannen hun lengte meer overschatten dan kleine vrouwen.

Dat wist ik toch allang! Creativiteitsoordelen worden beïnvloed door kennis van het creatieproces

Marieke Roskes¹, Daniel Sligte², Matthijs Baas², Bernard Nijstad³, & Carsten de Dreu²

¹Ben Gurion U. of the Negev, ²UvA, ³RUG

Mensen kunnen even creatieve ideeën bedenken door associatief denken en veel cognitieve categorieën te verkennen, als door systematisch denken en grondig een beperkt aantal categorieën te verkennen. Producten die voortkwamen uit een systematisch proces werden echter als minder creatief beoordeeld dan dezelfde producten als die voortkwamen uit een associatief proces.

Hoe muisbewegingen de cognitieve controle over beslissingen blootleggen

Maikel Hengstler¹, Rob Holland¹, & Ad van Knippenberg¹

¹RU

In deze studie visualiseerden wij via muisbewegingen het beslisproces van keuzes tussen twee opties. Eerdere metingen van de drie kern componenten (inhibitie, updating, switching) van cognitieve controle werden gebruikt om het muistraject naar de uiteindelijke keuze te voorspellen. Alleen de inhibitie component bleek een goede voorspeller, vooral bij lastige keuzes.

Parallelsessies C3: Communicatie, of niet

vrijdag 14 december, 10:00 – 11:30, Elinkwijkzaal
voorzitter: Esther Kluwer

Wanneer een leugen geaccepteerd wordt: De invloed van perspectief en intentie

Anna van 't Veer¹, Mariëlle Stel¹, & Ilja van Beest¹

¹UvT

Liegen wordt meestal als onacceptabel gezien, maar tegelijkertijd liegen we dagelijks. In twee studies wordt onderzocht of het perspectief van de leugen (verteller vs. ontvanger vs. observeerder) en de intentie achter de leugen (uit eigenbelang of voor ander) een rol spelen in de verklaring voor deze ogenschijnlijke hypocrisie.

Partnereffecten van compulsief internetgebruik: Over zelfcontrole, internetgebruik en vertrouwen

Linda Muusses¹, Catrin Finkenauer¹, Peter Kerkhof¹, & Francesca Righetti¹

¹VU

Mensen in relaties gebruiken hun partners compulsief Internet gebruik als een cue voor zijn/haar zelfcontrole, wat ze vervolgens gebruiken als cue voor de betrouwbaarheid van de partner. Dit blijkt een goede strategie, want lage zelfcontrole in een individu zorgt inderdaad voor meer compulsief Internet gebruik.

Een goed gesprek: Eenheid door complementariteit

Aafke van Mourik Broekman¹ & Namkje Koudenburg¹

¹RUG

Deze studie onderzoekt hoe verbale coördinatie, onafhankelijk van de inhoud, kan bijdragen aan het ontstaan van sociale eenheid en groepsidentificatie. Er blijkt dat verschillende vormen van coördinatie (synchronie vs. turn-taking vs. controle) op verschillende manieren leiden tot sociale eenheid. Hierbij wordt met name gekeken de rol van gevoelens van onmisbaarheid.

De draw-a-face-taak: Een nieuw paradigma om spontane dispositionele inferenties te meten

Sanne Nauts¹, Ron Dotsch¹, Oliver Langner², & Daniël Wigboldus¹

¹RU, ²Friedrich Schiller U. Jena

Met behulp van twee data-driven plaatjestaken (een Reverse Correlation Image Classification Taak en de nieuwe Draw-a-Face-taak) laten we in twee studies zien dat waarnemers inferenties vormen op basis van gedrag, en dat deze inferenties tot uiting komen in het beeld dat ze van een persoon hebben.

Parallelsessies C4: Erbij horen, of niet

vrijdag 14 december, 10:00 – 11:30, Doszaal
voorzitter: Eric van Dijk

Een groepspectief op sociale exclusie

Pinar Çelik¹, Ilja van Beest¹, Joris Lammers¹, & Marcel Croon¹

¹UvT

In selectie-situaties is het zowel voor geselecteerde als voor niet geselecteerde mensen functioneel zijn om de reden achter hun status te begrijpen. De huidige studie laat echter zien dat alleen personen die geselecteerd zijn in staat zijn om te begrijpen waarom. De afgewezen personen lijken in het duister te tasten.

Conflict tussen groepen: Dreiging, morele emoties en wraak

Lisanne van Bunderen¹² & Joop van der Pligt¹

¹UvA, ²U. of Queensland

In dit onderzoek wordt een model getoetst waarbij ingegaan wordt op de factoren die intergroepsconflicten kunnen polariseren. Uit de resultaten blijkt dat de beste voorspellers voor negatieve gedragsintenties in deze context zijn: het gevoel bedreigd te worden door de andere groep en de (morele) emoties die daarmee gepaard gaan.

Wanneer sociale exclusie de overtuigingskracht van sociale beïnvloedingstechnieken vergroot

Loes Janssen¹, Ilja van Beest², & Nicole Mead³

¹RU, ²UvT, ³EUR

Twee experimenten onderzochten het effect van sociale exclusie op de vatbaarheid van consumenten voor verschillende sociale beïnvloedingstechnieken. Een verhoogde behoefte aan sociale acceptatie bleek de overtuigingskracht van productreclame te vergroten wanneer een sociale validatie techniek werd toegepast, en daarmee werd ingespeeld op de motivatie om aansluiting te vinden bij anderen.

Gelijke monniken, maar (nog) geen gelijke kappen: Onder een duale identiteit zijn bevoorrechte groepen meer bereid tot collectieve actie voor benadeelde groepen

Elze Ufkes¹ & Jack Dovidio²

¹U. Twente, ²Yale U.

Onderzoek naar collectieve actie richtte zich vaak op de actiebereidheid onder leden van benadeelde groepen. Echter, een minder belichte vraag is wanneer leden van bevoorrechte groepen in actie willen komen tegen ongelijkheid. In dit onderzoek laten we zien dat een duale identiteit leidt tot meer actiebereidheid dan een gedeelde identiteit.

Parallelsessies D1: Moraliteit, of niet

vrijdag 14 december, 14:00 – 15:10, Domzaal

voorzitter: Rob Ruiter

Concrete en abstracte mindsets beïnvloeden morele oordelen

Irene Blanken¹, Job Krijnen¹, Michelle van Gils¹, Terri Seuntjes¹, Jacqueline van Breemen¹, Seger Breugelmans¹, Marcel Zeelenberg¹, & Niels van de Ven¹

¹UvT

Onderzoek heeft aangetoond dat een overtreding als minder slecht wordt beschouwd wanneer de overtreder in het verleden goed gedrag heeft vertoond. Wij demonstreren dat middels het aannemen van een abstracte mindset kan worden voorkomen dat oordelen over een evidente overtreding worden beïnvloed door positieve informatie over de overtreder.

De morele voordelen van straffen: Altruïstisch straffen als morele compensatie

Marlon Mooijman¹, Wilco van Dijk¹, & Eric van Dijk¹

¹UL

Altruïstisch strafgedrag wordt normaliter beschouwd als onbaatzuchtig gedrag dat vooral anderen ten goede komt. Uit de huidige studie blijkt echter dat altruïstisch straffen ook (psychologische) voordelen voor de straffer met zich meebrengt; het is een morele daad die kan dienen ter compensatie en ter bescherming van een bedreigd moreel zelfbeeld.

Het Milgram-experiment opgevolgd: Volgzaam autoriteiten volgen in 2012

Joost Baalbergen¹, Dávid Bodó¹, Anouk Hulspas¹, & Kees van den Bos¹

¹UU

In dit onderzoek komt naar voren dat mensen verwachten dat Nederlanders minder gehoorzaam zijn aan autoriteiten dan vijftig jaar geleden. Participanten blijken in een aangepaste versie van het Milgram-experiment echter nog steeds te gehoorzamen aan het verzoek een ander te straffen, met name wanneer dit verzoek van een autoriteitsfiguur komt.

Parallelsessies D2: Milieu & duurzaamheid

vrijdag 14 december, 14:00 – 15:10, Veloxzaal
voorzitter: Michel Handgraaf

Glansrijk vervuiling tegengaan

Ron Broeders¹, Daniël Lakens¹, Cees Midden¹, & Jaap Ham¹

¹TU Eindhoven

Het huidige onderzoek gaat na of er een cognitieve associatie bestaat tussen visuele percepties van glans en het concept schoon, en vervolgens of een glanzende omgeving vervuilend gedrag beïnvloedt. Het onderzoek biedt aanknopingspunten voor het ontwikkelen van nieuwe interventies ter voorkoming van zwerfafval anders dan op basis van expliciete kennis.

Ik heb me zojuist duurzaam gedragen: Mag ik nu met de auto naar de supermarkt?

Marijn Meijers¹ & Marret Noordewier²

¹UvA, ²UL

In twee studies laten we zien dat een duurzame handeling mensen een license kan geven om zich vervolgens onduurzaam te gedragen. Dit is vooral het geval wanneer mensen zichzelf niet als een duurzaam persoon zien.

De invloed van functie-gerelateerde en functie-ongerelateerde trots en schuld op milieuvriendelijk gedrag

Marleen Onwezen¹ & Gerrit Antonides²

¹LEI Wageningen UR, ²Universiteit van Wageningen

Wij laten in drie studies zien dat trots milieuvriendelijker maakt dan schuld. Verder laten we zien dat alleen functie-gerelateerde trots en schuld milieuvriendelijk gedrag beïnvloeden. We laten dit zien voor geanticipeerde (Studie 1&2) en ervaren (Studie 3) trots en schuld.

Parallelsessies D3: Het emotionele zelf

vrijdag 14 december, 14:00 – 15:10, Elinkwijkzaal

voorzitter: Agneta Fischer

Een integratieve benadering van schaamte en gêne

Stephanie Welten¹, Ilona de Hooge², Seger Breugelmans³, & Marcel Zeelenberg³

¹UvA, ²Rotterdam School of Management, EUR, ³UvT

Schaamte en gêne hebben belangrijke invloeden op sociaal gedrag, maar er is discussie over hoe deze emoties verschillen. Wij presenteren een integraal model dat schaamte en gêne onderscheidt op basis van persoonlijke en sociale zelfbedreiging. Dit model verklaart bestaande tegenstrijdige modellen en laat zien wanneer de emoties tot verschillend gedrag leiden.

Omgaan met onzekerheid via haptische sensaties

Femke van Horen¹ & Thomas Mussweiler¹

¹U. of Cologne

Onzekerheid is een fundamenteel onderdeel van het leven. We laten zien dat wanneer men zich onzeker voelt, comfort gezocht wordt in haptische sensaties en objecten geprefereerd worden met zachte in tegenstelling tot harde eigenschappen. Daarnaast laten we zien dat zachtheid 1) functioneel is en onzekerheid reduceert en 2) tolerantie voor onzekerheid verhoogt.

Gedraggevolgen van schaamte en schuld: Een nieuwe visie op de twee meest voorkomende sociale emoties

Ilona de Hooge¹, Seger Breugelmans², & Marcel Zeelenberg²

¹Rotterdam School of Management, EUR, ²UvT

Literatuur schetst een duidelijk beeld over schaamte en schuld: schaamte leidt tot negatieve interpersoonlijke gevolgen (terugtrekken), terwijl schuld leidt tot positieve interpersoonlijke gevolgen (toenaderingsgedrag). Echter, wij presenteren een nieuwe visie en laten met vier experimenten zien dat schaamte toenaderingsgedrag motiveert en schuld enkel interacties met de geschade ander motiveert.

Parallelsessies D4: Onderhandelen & vertrouwen

vrijdag 14 december, 14:00 – 15:10, Doszaal
voorzitter: Kees van den Bos

Loont het om teleurstelling te tonen in onderhandelingen? Wanneer gecommuniceerde zwakte loont en averechts werkt

Gert-Jan Lelieveld¹, Eric van Dijk¹, Ilja van Beest², & Gerben van Kleef³
¹UL, ²UvT, ³UvA

Het communiceren van teleurstelling in onderhandelingen signaleert zwakte. Wanneer teleurstelling geen schuld opwekt, handelen tegenstanders uit eigenbelang. Wanneer teleurstelling wel schuld opwekt, reageren tegenstanders prosociaal en bieden meer. Twee cruciale determinanten van wanneer teleurstelling schuld opwekt en wanneer niet worden behandeld: de groepslidmaatschap van de partijen en het type onderhandeling.

Tegenstrijdige belangen in vertegenwoordigd onderhandelen: Versterken of verminderen pro-sociale vertegenwoordigers intergroeps conflicten?

Hillie Aaldering¹, Lindred Greer², Gerben Van Kleef¹, & Carsten De Dreu¹
¹UvA, ²EUR

In twee experimenten wordt aangetoond dat pro-sociale vertegenwoordigers in een onderhandeling eerder hun eigenbelang opgeven ten bate van hun achterban dan pro-zelf vertegenwoordigers. Pro-socialen offeren zich zelfs liever op wanneer dit tevens de tegenpartij schaadt in plaats van ten goede komt: hun pro-sociale gedrag beperkt zich tot de eigen groep.

De rol van welwillendheid en competentie bij vertrouwen in personen versus organisaties

Daniel Alink¹, Frenk van Harreveld¹, & Joop van der Pligt¹
¹UvA

Vertrouwen is van cruciaal belang voor zowel interpersoonlijke relaties als voor minder persoonlijke, commerciële transacties. Er is echter nog nauwelijks onderzoek naar mogelijke verschillen in vertrouwen tussen deze contexten. In dit onderzoek presenteren we de eerste bevindingen over differentiële rollen van waargenomen welwillendheid en competentie bij deze vormen van vertrouwen.

